

3. Про державу таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 16. Ст. 93

4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

5. Лист Департаменту охорони державної таємниці та ліцензування Служби безпеки України від 05 серпня 2020 року № 26/2-4804 «Щодо питання участі захисника у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю». URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/3c977a0cb5815010d341_file.pdf

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Ковальчук Інна Сергіївна**

М'якота О.В.

студентка 1-го курсу магістратури факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ

Сьогодні, захист конституційних прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина є одним із пріоритетних напрямків діяльності адвокатури в Україні. Так згідно з ст. 59 Конституції України кожен має право на правову допомогу, забезпечення якої покладено на найсильніший недержавний інститут в основу діяльності якого, покладено принцип верховенства права, законності та незалежності.

Дослідження особливостей правового регулювання адвокатури в Україні та аналіз нормативної бази що існує сьогодні, в порівнянні з зарубіжним досвідом, європейських країн вже неодноразово привертало увагу таких відомих вчених та науковців як: Н.З. Рогатинська, Й.Л. Бронз, Н.М. Бакаєнова, І.О. Билиця, Л.В. Шульга, В.В. Нікітченко, М.О. Бідюк, Ю.О. Меліхова, Т.В. Варфоломєєва, В.Г. Гончаренко.

Основою для встановлення провідних засад, прав та обов'язків захисників в Україні є Конституція України, ст. 131 якої, визначає що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура.

Її діяльність регулюється Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Даний нормативний акт визначає правові засади

організації та діяльності адвокатів, та їх процесуальний статус загалом. Таким чином, згідно з ст.6 адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше 2 років, склала кваліфікаційний іспит, пройшла стажування, склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю [1, с. 5] .

З метою забезпечення дисциплінарної відповідальності даного виду фахівців сьогодні існують Правила адвокатської етики, які спрямовані на закріплення етичних норм і правил, яких повинен дотримуватися кожен адвокат при здійсненні своїх обов'язків під час практичної юридичної діяльності.

Так, у разі здійснення правничої діяльності за межами України на адвоката також поширюються норми Кодексу поведінки європейських адвокатів, порушення яких, буде вважатися дисциплінарним проступком.

Окрім того, зважаючи на специфіку діяльності адвокатури в Україні варто виокремити її правове регулювання і в певних видах українського судочинства. В сфері кримінального провадження, Кримінальний процесуальний кодекс України регулює діяльність адвоката, який здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію).

Професіоналізм адвокатури вбачається і в цивільному судочинстві, яке здійснюється на основі Цивільного процесуального кодексу, згідно з ст. 60 якого, представником у справі може бути адвокат або законний представник, який під час ведення справи в суді здійснює від імені особи, яку він представляє, її процесуальні права та обов'язки.

Діяльність адвоката є багатоманітною, оскільки регулюється Кодексом адміністративного судочинства України, згідно з ст. 57 та 16, учасники справи мають право користуватися правничою допомогою в основу якої покладено представництво позивача у адміністративному суді. У разі здійснення захисту незабезпечених верств населення та інших пільгових категорій осіб, діяльність адвокатури України регулюються Законом України «Про надання безоплатної правової допомоги». Даний нормативний акт визначає особливості адвокатської діяльності, у разі надання первинної та вторинної правничої допомоги, що здійснюється на різних стадіях переважно кримінального провадження.

Так, зважаючи на велику кількість законодавчих актів, що регулюють діяльність адвокатури в Україні необхідно зазначити, що адвокатська діяльність спрямована на охорону і забезпечення прав та інтересів громадян у різних сферах суспільного життя, реалізація якої, є доволі складним

процесом та потребує значних зусиль. Неабияк цьому сприяють прогалини в законодавстві України, оскільки не завжди норми які вказані в законі, легко реалізувати на практиці та добитися успішного результату у разі захисту порушеного права. Таким чином сьогодні існує необхідність у проведенні кодифікації даної нормативної бази, яка регулює діяльність адвокатури в Україні.

Так, прикладом для наслідування є встановлені правові норми і правила європейського законодавства таких країн як: Польща, Німеччина, США, Італія, Іспанія. Фундаментальну роль у даній сфері відіграє Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, захист яких потребує участі адвоката. Вищенаведений міжнародний договір встановлює основні групи прав, захист яких полягає справедливому і безсторонньому судовому розгляді, та наявності достатніх можливостей та часу для підготовки для їх захисту. Важливе значення має також Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства та Основні положення про адвокатів[3, с. 104] . Дані правові акти вважаються прикладом для наслідування законодавством України в сфері регулювання адвокатури, оскільки перший нормативний акт встановлює розширений перелік зобов'язань які покладаються на таких фахівців юриспруденції, а саме: зобов'язання перед суспільством, судом, клієнтом, іншими представниками в галузі права, а другий надає конкретні приписи сформульовані у самостійний критерій для оцінки діяльності адвоката. Слід зазначити, що норми міжнародного права відіграють більшу роль у їх правозастосуванні ніж національні. Це обумовлюється не лише ратифікацією ВРУ але й якістю їх правореалізації.

Отже, особливості правового регулювання діяльності адвокатури в Україні сьогодні, проявляються у тому що захист здійснюється на основі встановленого чіткого переліку законодавства, однак їх застосування на практиці бажає бути кращим. Беручи приклад європейського рівня і стандартів, адвокатура України може стати взірцем для всього суспільства для якого головне права та свободи людини. Проаналізувавши все вищесказане, можна зробити висновок про те, що на сьогодні правове становище захисника визначається інструментарієм, що встановлений в нормах чинного законодавства. Необмежуючи адвокатів у їхній професійній діяльності, уряд нашої країни значно покращує рівень справедливості, гуманності та забезпечення захисту прав та свобод кожного із нас.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. Нікітченко В.В. Специфіка правового регулювання діяльності адвокатури в Україні / В.В. Нікітченко URL: https://scholar.google.com.ua/citations?user=W5SxJwAAAAJ&hl=uk#d=gs_md_citad&u=%2Fcitations%3Fview_op%3Dview_citation%26hl%3Duk%26user%3DW5SxJwAAAAJ%26citation_for_view%3D-W5SxJwAAAAJ%3Au-x6o8ySG0sC%26tzm%3D-120

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Ковальчук Інна Сергіївна**

Нагорна Ю.І.

студентка 2-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ АДВОКАТА

Дослідження професійної деформації правосвідомості адвокатів на даному етапі розвитку правової держави є досить складним і водночас актуальним питанням, вирішення якого викликає досить значний інтерес не лише в теоретичному, але й практичному значенні. Феномен професіоналізації особистості адвоката – це складне та багатоаспектне соціально-правове та психологічне явище, яке вимагає негайного детального дослідження.

Слід зазначити, що на законодавчому рівні, на жаль, не закріплено визначення поняття «професійних відхилень», зокрема й у діяльності адвокатів, що безумовно породжує певну низку проблем, зокрема щодо розуміння самого визначення. Детальне пояснення даного феномена можна знайти у юридичній літературі.

Професійна деформація (від лат. *deformatio* – скривлення, зміна форми) – це унікальне соціально-психологічне явище, в основі якого лежить поява в особи певних психологічних змін, які можуть спричинити значний вплив на належне та якісне виконання професійних обов'язків, а також діяльності загалом [2, с. 124].

Розглядаючи поняття «професійної деформації правосвідомості адвоката», під ним слід розуміти складний соціально-правовий феномен, який характеризується зміною її стану, зокрема у її носіїв формується певна сукупність поглядів, ідей, почуттів, знань та настроїв, що викривлено відображають юридичну дійсність, а також висвітлюють негативне ставлення до сучасної правової системи, чинного законодавства та ін.